

Gyermekvédelem, pedofília és szexuális bűncselekmények

Child protection services, pedophilia, and sexual offences

Somogyi Zsófia Borbála

klinikai szakpszichológus
Belügyminisztérium,
Kiválasztási és Alkalmasságvizsgálati Főosztály
Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága,
Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet
zsafia.somogyi@bm.gov.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények és az elkövetők jellemzőinek bemutatása, valamint a nemzetközi gyermekvédelmi rendszerekben alkalmazott szűrési technikák és hozzájuk kapcsolódó kutatások ismertetése a prevenció érdekében.

Módszertan: A tanulmány elsősorban elméleti áttekintésre és szakirodalmi hivatkozásokra épül, amelyeket a szerző a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet szakmai tevékenységkörébe tartozó tapasztalatai alapján értékel és egészít ki. Emellett fontos szerepet kap a hazai gyermekvédelmi pszichológiai alkalmasságvizsgálatok során való hasznosíthatóság vizsgálata, valamint a prevenciók kérdések rövid áttekintése is.

Megállapítások: A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények egyéni és társadalmi szinten is jelentős károkat okoznak, csökkentik az intézményekbe vetett bizalmat és a biztonságérzetet. Éppen ezért fontos, hogy a gyermekvédelmi intézményekben foglalkoztatottak pszichológiai alkalmasságvizsgálata során mindent megtegyünk a megelőzésük érdekében. Ugyanakkor a tudomány mai állása szerint nem rendelkezünk olyan szűrőeszközzel, mely megbízhatóan (előre)jelzi a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények bekövetkezésének valószínűségét. Sajnos a legtöbb szexuális bűncselekmény inkább szituatív jellegű, semmint a pszichiátriai pedofil zavar

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2025. 10. 07. Átdolgozás: 2025. 10. 10.
Elfogadás: 2025. 10. 13.

diagnózishoz köthető, ami megnehezíti a prevenciót. Ugyanakkor számos olyan személyiségjellemző (például kognitív torzítások, kötődési problémák, empátia-készség hiánya stb.) vizsgálatára van lehetőségünk, melyekben a bűncselekményekben kiemelt súllyal játszanak szerepet, így az alkalmasságvizsgálat fókuszában kell tartani azokat.

Érték: A tanulmány hozzájárul a gyermekvédelmi intézményekben foglalkoztatottak pszichológiai alkalmasságvizsgálatának módszertanához, szempontokat ad a vizsgálati irányokhoz, felhívja a figyelmet a kockázatos személyiségjellemzőkre. Megfogalmazza a prevenció fontosságát és lehetőségeit a gyermekvédelemben, és aláhúzza annak jelentőségét, hogy a pszichológiai alkalmasságvizsgálat csak egy, de közel sem kizárólagos állomás a gyermekek szexuális bűncselekmények áldozatává válásának megelőzésében.

Kulcsszavak: gyermekvédelem, alkalmasságvizsgálat, szexuális bűncselekmények, prevenció

Abstract

Aim: The aim of this study is to present the characteristics of sexual offences committed against minors and the traits of the perpetrators, as well as to review screening techniques applied in international child protection systems, including related research focusing on prevention.

Methodology: The study is primarily based on a theoretical overview and literature review, supplemented by insights derived from the professional activities of the Central Assessment and Methodological Institute of the Hungarian Prison Service Headquarters. Particular emphasis is placed on examining the applicability of these findings in the context of psychological aptitude assessments in child protection services, as well as on briefly outlining key issues related to prevention.

Findings: Sexual offences against minors cause significant harm both at individual and societal levels by eroding trust in institutions and diminishing the overall sense of safety. Therefore, it is crucial that psychological aptitude assessments in child protection settings incorporate all possible preventive considerations. However, current scientific knowledge does not yet provide screening tools capable of reliably predicting the likelihood of such offences. Most sexual offences are situational rather than directly associated with a pedophilic disorder, which complicates prevention efforts. Nevertheless, several personality traits—such as cognitive distortions, attachment problems, and lack of empathy—can be examined, as they play a key role in such crimes and should remain central to aptitude assessments.

Value: The study contributes to the methodology of psychological aptitude assessments used in child protection services, offers perspectives for assessment directions, and draws attention to high-risk personality traits. It highlights the importance and opportunities of prevention and emphasizes that psychological aptitude assessment is only one, though not exclusive, component in preventing children from becoming victims of sexual offences.

Keywords: child protection services, aptitude assessment, sexual offences, prevention

Bevezetés

Azok a gyermekek, akik a gyermekvédelmi intézmények látókörébe kerülnek, általában már sok viszontagságon mentek át. Éppen ezért sokszor kiszolgáltatottabbak, sérültebbek, mint azok a kortársaik, akik többé-kevésbé jól funkcionáló családokban nőnek fel. Mivel szüleik nem tudnak megfelelően gondoskodni róluk, a társadalom felelőssége, hogy ezt pótolja. A bicskei gyermekotthonban történt szexuális bántalmazások visszhangja felerősítette azt a törekvést, hogy a gyermekvédelemben dolgozók pszichológiai alkalmasságvizsgálaton menjenek keresztül, melyben szerepet kapott az is, hogy valamilyen módon annak része legyen a pedofil személyek kiszűrése. Látni kell ugyanakkor, hogy jelenleg nem ismert olyan mérési eljárás, ami megkülönbözteti a pedofil zavarral élő személyeket a sine morbo (egészséges) csoporttól.

Bár a társadalom, a köznyelv, a média minden szexuális bűnelkövetőt,¹ akinek 18 év alatti a sértettje, pedofilnak tart, ez nem így van. A pedofil zavar a pszichiátriában nemzetközi szinten alkalmazott DSM-5 (F65.40) és a BNO-11 (6D32) diagnosztikai rendszerekben szereplő diagnosztikus kategória, mely a parafilák között szerepel. A hazai tapasztalatok szerint a magyar szexuális bűnelkövetőknek mindössze nagyjából 10%-a kaphatna ilyen diagnózist, a többség esetében az elkövetésnek más motivációs háttere van (Somogyi, 2023). A nemzetközi irodalmak ennek az aránynak a meghatározásában nem egyöntetűek, de még a pesszimistább becslések szerint is maximum az elkövetők fele tekinthető diagnosztizálhatónak (de Jong et al., 2017). Mivel általános probléma, hogy a pedofil szexuális irányultságot csak büntetés-végrehajtási intézetekben, már

1 A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XIX. fejezete tárgyalja a nemi élet szabadsága és nemi erkölcs elleni bűncselekményeket. Jelen írásban ezeket összefoglalóan szexuális bűncselekményeknek, az ezeket elkövetőket pedig szexuális bűnelkövetőknek nevezzük.

bűnelkövetővé vált személyeknél lehet vizsgálni, a vizsgálatok eredményeit így csak ezzel a megszorítással lehet értelmezni, felhasználni. Nem tudni, hogy egy pedofil irányultságú személy miért nem válik bűnelkövetővé, milyen megküzdési stratégiákkal tartja magát távol a deviáns szexuális magatartástól stb. Gannon (2021) ehhez kapcsolódóan felhívja a figyelmet arra, hogy a legtöbb tanulmány, mely a témában született, összemossa a pedofil irányultságot az abuzív viselkedéssel, noha ezek nem feltétlenül járnak együtt. Ahhoz, hogy valaki szexuális bűncselekményt kövessen el, előbbi lehetséges, utóbbi szükséges feltétel, viszont az abuzivitás hiánya mellett a pedofil irányultság a minta elérhetősége miatt nehezen kutatható. A tanulmányban hivatkozott tapasztalatok a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet által végzett szakmai tevékenységből származnak.

A szexuális bűnelkövetők klasszifikációja

Somogyvári (2024) vizsgálata alapján szignifikáns különbségek vannak több mutató kapcsán is a 18 éven aluli és felüli áldozatok sérelmére elkövetett bűncselekmények elkövetői között. Például a felnőtt sértettek elleni elkövetők esetében a szexuális bűncselekmény általában más bűncselekmények járulékos elemeként jelenik meg, míg a gyermek áldozatokkal szemben elkövetett szexuális bűncselekmények inkább profiltiszták. A felnőtt áldozatú elkövetők visszaesési mutatói az erőszakos, nem szexuális bűncselekmények elkövetőéhez hasonlóak, azonban a gyermek áldozatúak esetén az összes bűncselekményt figyelembevéve a legalacsonyabb a visszaesési ráta (Somogyvári, 2021; Bach & Demuth, 2018). Ennek részben az az oka, hogy a legtöbb ilyen jellegű bűncselekmény elkövetése családon belül történik, és mire az elkövető letölti büntetését, a nevelésében élő gyermek már felnőtt, vagy a család eleve megszakítja vele a kapcsolatot.

Látni kell azt is, hogy a 18 év alattiak sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények mögött egy heterogén elkövetői kör áll. A pedofília diagnosztikájában alapként szerepel, hogy a vonzalom tárgya a még serdületlen gyermek. A serdülők iránti vonzalmat a hebefília (és az efebofília) kifejezés írja le. A 18. életév betöltése, a felnőttkorúvá válás tehát egy jogilag értelmezhető elválasztása a gyermek- és a felnőttkorak, azonban a szexuális irányultság, annak háttere, mozgatórugói árnyaltabbak. Tulajdonképpen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény is tükrözi a korhatárok képlékenységet, mivel egyszerre operál 12., 14. és 18. életévét be nem töltött sértettekkel.

Az elmúlt években jelentősen megnőtt a szexuális bűncselekmények miatt fogvatartottak száma. Vélhetően ennek számos oka van, részben *Me Too*

mozgalomnak köszönhetően kevésbé tabu, ha valaki ilyen bűncselekmény áldozata lesz, és többen fordulnak a hatóságokhoz. Jogi oldalról az új Büntető Törvénykönyv hatályba lépése, majd a 2021-ben és a későbbiekben megvalósult szigorításai révén kibővült a tényállások köre, súlyosbodtak a büntetési tételek, a 18 év alatti személyek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények elkövetőit kizárták a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből, melyek egyben hosszabb szabadságvesztés büntetést is jelentenek, ami önmagában is magával hozza a létszámnövekedést a büntetés-végrehajtásban. Mindemellett az is biztos, hogy ezeknek a bűncselekményeknek nagy a látenciája, és a világban végbenemő változások új típusú bűncselekmények megjelenéséhez vezetnek, melyek csak akkor büntethetők, ha a jogszabályok lehetővé teszik ezt. Hazánkban például viszonylag újkeletűek az emberkereskedelemmel összefüggő bűncselekmények, melyeknek részét képezi a szexuális kizsákmányolás és annak céljából megvalósuló emberkereskedelem, továbbá az online térben is megjelennek és sokasodnak a szexuális ragadozók által elkövetett bűncselekmények. Ezzel parhuzamosan nemcsak az igazságszolgáltatás kényszerül gyors reagálásra és lépéstartásra, hanem a tudomány is. Minél többféle szexuális bűncselekmény létezik, annál valószínűbb, hogy más tényezők vezetnek az elkövetési hajlandósághoz, amit aztán a tudománynak elméleti és gyakorlati szempontból is le kell követnie, kiváltképp, ha megelőzési célokat tűz ki maga elé.

A szexuális bűnelkövetők jellemzői

A fentiekben leírtak abból a szempontból érdekesek, hogy amikor a gyermekvédelemben pszichológiai alkalmasságvizsgálattal ki szeretnénk szűrni valamit, akkor ebben a sokféleségben (lehetséges szexuális bűncselekmények köre) hogyan tudjuk meghatározni, hogy mit is akarunk szűrni, ha ennyire sokféle a kép (elkövetői jellemzők). Bár minden tipológia leegyszerűsít és túláltalánosít, ezáltal a kategorizálással sok egyedi jellemző elvész, mégis talán segítséget nyújthat, ha néhány tipikus jellemzőt beazonosítunk a szexuális bűnelkövetőknél. Ezt elősegítendő az alábbiakban a teljesség igénye nélkül ismertetünk néhány, leginkább a hazai büntetés-végrehajtási tapasztalatokon alapuló olyan jellemzőt, melyek ismerete és vizsgálata kifejezetten hasznos lehet a gyermekvédelmi alkalmasságvizsgálatok kapcsán.

Kognitív torzítások

A kognitív torzítások olyan logikai vagy gondolkodási hibák, melyek befolyásolják gondolkodásunkat, és téves következtetések levonását eredményezik. A nemzetközi szakirodalomban több kutatást is végeztek, melyekkel kimondottan a szexuális bűnelkövetők kognitív torzításait vizsgálták (például [Ward & Casey, 2010](#)). Ezek a kognitív torzítások többek között lehetnek

- áldozathibáztatók („*Ő jött hozzám, és kérte, hogy mutassam meg, mit csinálnak este a szülei a hálószobában.*”),
- felmentők, megengedők („*Nem csináltam semmi rosszat, ő is élvezte, hiszen nem ellenkezett.*”) és
- racionalizálók („*Jobb, ha tőlem tanulja meg, mintha a kortársai használnák ki.*”).

Az emberi gondolkodás sajátja, hogy védekező mechanizmusként kognitív torzításokat alkalmaz, azonban a deviáns magatartásformák kialakulásában döntő szerepe van annak, hogy valaki milyen típusú és mekkora mennyiségű kognitív torzítást alkalmaz. A szexuális bűncselekmények esetén ezek jól tetten érhetők, ezért a megelőzést, illetve a visszaesést megelőző terápiás munka során felismerésük kulcsfontosságú szerepet kap.

Erőszakjellemzők

A gyerekekkel szembeni szexuális bűncselekmények nagyon ritkán jelentenek explicit erőszakot. Sokkal jellemzőbb, hogy az elkövető magához édesgeti, elcsábítja a gyermeket, lassan, lépésenként vonja bele a szexuális tevékenységbe. Éppen ezért ezekre az elkövetőkre általában jellemző, hogy széles repertoárral rendelkeznek a manipuláció terén ([Hubbard, 2014](#)), mely magában foglal a kedveskedéstől a fenyegetésig terjedő skálán mindenféle viselkedést. A fenyegetés általában később jelenik meg, addigra legtöbbször már megtörténik a bűncselekmény, így nem annak kikényszerítésére, sokkal inkább a fenntartására vagy az eltitkolására irányul.

Motivációk

Általánosságban elmondható, hogy a szexuális bűncselekmények mögött kétféle motivációs bázis azonosítható, melyek megjelennek önmagukban, de kevert formában is. Az egyik motivációs faktor az érzelmi kötődés, intimitás és a szexuális vágy megélésének, kielégítésének igénye. Ilyenkor a gyermekkel az

elkövető egy kvázi-párkapcsolatot alakít ki, sokszor úgy is definiálják, hogy az egy szerelmi kapcsolat volt, és emiatt nehezen is értik meg, hogy miért számít ez bűncselekménynek. Ennek a célja a kötődés és az örömszerzés, legalábbis az illúzió szintjén. Bár ezek a kapcsolatok évekig tarthatnak, a bűncselekmény szintjén jól látható, hogy a pedofilok idővel „kiszeretnek” a sértettjeikből, hiszen ahogyan elkezdnek serdülni (vagy kikerülni abból az életkori ciklusból, ami a vágy tárgyát jelentette), a kapcsolat megszakad. A nem pedofil elkövetőknél általában az vet véget a kapcsolatnak, hogy a gyermek elkezd a kortársak iránt érdeklődni, elmeséli a kapcsolatot, és visszajelzést kap arról, hogy ez nincs rendben. A legtöbb, gyermekek elleni bűncselekmény családon belül történik, és akár a gyermek felnőttkoráig is elhúzódhat, mely diagnosztikus értelemben a nem pedofil motivációs hátteret igazolja.

A másik motivációs bázis az uralkodási vágy beteljesítéséről szól. Ennek lehet olyan célja, hogy az áldozat csodálja, imádja az elkövetőt, de az is gyakori, hogy az elkövető azt akarja átélni, hogy az történik, amit ő akar, a gyermek az akaratának kiszolgáltatott, melynek eszköze – akár a kezdeti kedves stílust követően – lesz a fenyegetés, valamint némelyeknél hangsúlyos eleme ennek a kapcsolatnak az áldozat megszegyenyítése. A szexualitás tehát ebben az esetben nem cél, hanem eszközzé válik egy más típusú motiváció talaján.

Bármelyik motivációról legyen is szó, ezek az elkövetők túlnyomó részt érzelmileg és szexuálisan is éretlenek. A pedofilok ritkán képesek genitális szexuális kapcsolatot kialakítani és megélni, szexualitásuk a simogatásban és az orális szexben kimerül. A nem kizárólagos pedofiloknál és a nem pedofil elkövetőknél ez nem így van, de valamilyen szexuális zavar sokszor megjelenik náluk is.

Fantázia- és kontaktusvezéreltség

A tipológiák kapcsán érdemes még megemlíteni egy másik megközelítést, miszerint megkülönböztethetünk fantáziavezérelt és kontaktusvezérelt elkövetőket. A fantáziavezérelt elkövetőknél gyakran előfordul, hogy vágyaikat a gyermekpornográfia területén élik ki, szélsőséges esetben a gyermekeket egymással végzett szexuális cselekedetekre veszik rá. Őket sokkal inkább az izgatja, amit a saját fantáziájukban élnek meg, melynek kiindulópontja a gyermek pornográf látványa, de a valóságos érintkezés már „elrontja” a fantázia által kínált élvezetet. A másik csoportba tartoznak a kontaktusvezérelt elkövetők, akik egyébként szintén fogyasztói lehetnek a gyermekpornográfiának, ám azt inkább a kontaktus nélküli állapotok átvészelésére, valamint a kontaktus kialakításának eszközéül használják (például megmutatják a gyerekeknek és/vagy tőlük kérnek ilyen tartalmú fényképeket, videókat) (Merdian et al., 2016). Ezt

a megkülönböztetést elsősorban az interneten elkövetett szexuális bűncselekmények kapcsán alkalmazzák, azonban a büntetés-végrehajtási szervezetben szerzett terápiás tapasztalatok alapján elmondható, hogy nem csak ott jelenik meg ez a fajta kettősség.

Gyermekkori traumák

A szexuális bűnelkövetők életében általában sok és sokféle trauma azonosítható. Az ártalmas gyermekkori tapasztalatok (Adverse Childhood Experiences) kérdőívvel végzett, még nem publikált vizsgálataink eredményei szerint a bűnelkövetők szignifikánsan több ilyen traumáról számolnak be, és a szexuális bűnelkövetők az átlag börtönpopulációhoz képest is szignifikánsan többről, mely egybeesik a nemzetközi tapasztalatokkal (például [Levenson et al., 2014](#)). A leggyakoribb ezek közül az érzelmi elhanyagolás, aminek szerepe van az éretlen személyiség kialakulásában és az elakadt pszichoszexuális fejlődésben, melyek a későbbiekben kötődési problémákhoz is vezetnek.

Személyiségzavarok

Valószínűleg nagyrészt a gyermekkori traumákból fakad az is, hogy gyakran narcisztikus személyiségek, mely aztán esetükben sokszor narcisztikus, borderline és antiszociális személyiségzavarban csúcsosodik ki. Saját magukat hol felül-, hol alulértékelik, megjelenik náluk a feljogosítottság érzése stb. Összességében elmondható, hogy elég nagy hányaduknál szinte az összes jegy megtalálható (még ha időnként csak szubklinikus formában is), amit a DSM-V a narcisztikus személyiségzavarnál leír. Második helyen szerepel az antiszociális személyiségzavar megjelenése, ami leginkább a narcisztikus jegyek mellett az irritabilitásban, az agresszív viselkedésszavakban (leginkább verbálisan), a felelőtlenségben, a mentalizációs képesség és a büntudat hiányában érhető tetten. A borderline személyiségzavar megjelenése ritkább, ott az impulzivitás és a szélsőséges idealizálás-devalválás tarkítja a narcisztikus jegyeket.

A teljesség kedvéért megjegyzendő, hogy ugyan ritkán, de előfordul a szkizo-id személyiségzavar, valamint akadnak olyan szexuális bűnelkövetők is, akik c-PTSD-vel (complex post-traumatic stress disorder) diagnosztizálhatók.

Egyéb személyiségjellemzők

A személyiségzavarok vagy azok szubklinikus formái és a manipulatív viselkedés mellett gyakori náluk a rejtőzködés és a disszimulációs törekvés. Az

átlag bűnelkövetői populációnál magasabb intellektusúak, ami ezekkel a tendenciákkal megtevesztő lehet. Ugyanakkor sokan közülük nem képesek az önreflexióra, vagy elutasítják azt, ami mégis segítségül szolgál ezen jegyek felismerésében.

A szexuális bűnelkövetők a szeretet kapcsolataikról elég sajátos módon beszélnek. A számukra érzelmileg fontos személyeket ugyanis nem leírják, nem azt mondják el, hogy ők milyenek, hanem arról beszélnek, hogy ezek a személyek mit adtak/adnak nekik. Tulajdonképpen az életük negatív szereplői is így jelennek meg, nem jellemzik őket, hanem az általuk okozott szenvedést írják le.

Összességében elmondható, hogy általában a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények miatt fogva tartott személyek sajátos szubkultúrát alkotnak a büntetés-végrehajtás falain belül. Nem pusztán azért, mert a leginkább megvetettek, de személyiségük sem teszi őket alkalmassá a börtönpopulációba való asszimilálódásra. Kérdéses azonban, hogy a fentiekben leírt jellemzők mennyiben segíthetik a gyermekvédelmi dolgozók szűrését a pszichológiai alkalmasságvizsgálat során.

Szűrési lehetőségek az alkalmasságvizsgálat során

Hazánkban a gyermekvédelmi intézményekben foglalkoztatottak pszichológiai alkalmasságvizsgálatának bevezetésére éppen egy gyermekvédelmi intézményben elkövetett szexuális abúzus sorozathoz kapcsolódó esemény után került sor, így tehát az alkalmasságvizsgálatnak nem titkolt célja, hogy kiszűrje azokat a személyeket, akik a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények potenciális elkövetői lehetnek. A szexuális bűncselekmények nem csupán egyéni szinten okoznak problémát, kiváltképp, ha ezt olyan személy követi el, akire a társadalom rábízta a gyermekek gondozását. A bűncselekmények napvilágra kerülése fokozza a társadalom bizalomvesztését, és megingatja biztonságérzetét (Abel et al., 2018), melynek helyreállítását a rendvédelmi és igazságügyi hatóságoktól várja. A szakpolitika általános válasza, hogy szigorítja a kiszabható büntetést, ám ennek hatásai legjobb esetben is csak a harmadlagos prevenció szintjén érezhetők. Azoknak a szexuális bűnelkövetőknek, akik gyermekek sérelmére követnek el bűncselekményt, a visszaesési rátája sokkal kedvezőbb, mint bármely más bűncselekményt elkövetőké, noha társadalmi károkozásuk sokkal súlyosabb (Somogyvári, 2024). Az áldozat korától független, általánosan használt visszaesési kockázatbecslő mérőeszköz, a Static-99R kutatási adatai szerint, a legmagasabb visszaesési kockázatú elkövetőknek, akik hibahatár mellett a szexuális bűnelkövetőknek maximum a 16%-át jelentik, tízéves távlatban

a visszaesési aránya 21,5–60,9% közé tehető (Helmus et al., 2021). Az adatok értelmezésénél azonban figyelembe kell vennünk, hogy azoknak a szexuális bűnelkövetőknek, akik felnőtt áldozat sérelmére követték el bűncselekményüket, általánosságban magasabb a visszaesési rátája, és nagyobb arányban is követnek el újabb szexuális bűncselekményt, mint azoknak, akik gyermek sérelmére követték el bűncselekményüket (Somogyvári, 2024).

Az egyéni és társadalmi károkozás elsődleges és másodlagos megelőzésének egyik lehetséges megoldása a gyermekvédelemben a munkavállalók rendszeres szűrése. Ahhoz azonban, hogy kiszűrjük a potenciális elkövetőket, ismernünk kellene a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények etiológiáját. Mint korábban utaltunk rá, az ilyen típusú bűnelkövetésnek a pedofil irányultság mellett az abuzív viselkedés is feltétele (Gannon, 2021). Utóbbi azonban számos, más típusú bűncselekményhez is vezethet, melyek ugyan szintén problémát jelentenek a gyermekvédelmi rendszeren belül és azon kívül is, de ennek a tanulmánynak a keretei nem elegendőek kifejtésükhöz.

Az alábbiakban ismertetjük, a pedofil irányultság vizsgálatára vonatkozó főbb kutatási irányzatokat, melyek egyben a szűrési lehetőségeket is meghatározzák.

Biológiai megközelítések

A pedofília oki tényezőinek meghatározásában alapvető szerepet játszik a pedofil zavarral diagnosztizált személyek biológiai sajátosságainak vizsgálata. A legtöbb kutatás az agy strukturális eltéréseit kereste, főként funkcionális mágneses rezonancia vizsgálattal, az eredmények azonban nem elég meggyőzőek. Bár számos publikációban megjelölnek valamilyen funkcionális agyi eltérést, azonban a vizsgálatok kontrollcsoportját általában hétköznapi emberek adták, míg más bűnelkövető populációkkal összevetve a gyermekmoleesztálók agyi eltérései nem tekinthetők szignifikánsnak (Poeppl et al., 2013). Joyal (2023) emellett felhívja a figyelmet arra is, hogy ezek a kutatások gyakran összemosás az eredendő és a szerzett pedofil zavart. Utóbbi általában valamilyen agysérülés következménye, és az sem egyértelmű, hogy a sérülés valamilyen meglévő érdeklődést hoz felszínre, vagy teljesen független attól. Mindemellett ezek a vizsgálatok nagyon drágák, és mivel bejósoló erejük sem egyértelmű, nemigen alkalmazzák őket a szűrési eljárások során.

A neurobiológiai megközelítések kétségtelen előnye, hogy összekötnek és megmagyaráznak olyan személyiségjellemzőket, melyek a viselkedés szintjén szerepet játszhatnak a szexuális bűncselekmények elkövetésében, ilyen például az impulzivitás, a csökkent kritikai készség vagy a hiperszexualitás, ám ezek oksági magyarázójellege, illetve a betöltött szerepük mértéke közel sem világos.

A biológiai megközelítés másik irányát a fallometrikus vizsgálatok jelentik. Általában a vizsgálat során szexuális ingereket (képeket, videókat) adnak a vizsgálati személyeknek, és a szexuális arousal emelkedését mérik a péniszükben keletkezett vérbőség változásain keresztül. A *Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health* (2011) összefoglalta a kutatási eredményeket, és arra a megállapításra jutottak, hogy a fallometria hasznos eszköz lehet a szexuális bűnelkövetők visszaesési kockázatmérése és -kezelése során, de más célokra való felhasználása az eredmények tükrében nem ajánlott, mivel nincs elegendő bizonyíték ahhoz, hogy az eredmények értelmezése egyértelmű legyen. Meg kell jegyeznünk, hogy a fallometria alkalmazása az alkalmasságvizsgálatok során komoly etikai kérdéseket vet fel, túl azon, hogy a gyermekvédelemben dolgozók között viszonylag kevés a férfi, és várhatóan még kevesebb lenne, ha egy ilyen kellemetlen vizsgálaton kellene átesniük.

A neurobiológiai kutatások sokszor prevenció célját tűznek ki maguk elé, ám ezek gyakorlati hasznosíthatósága még várat magára, mindamellett, hogy a szituatív elkövetőkről – akiket valamilyen módon a gyermekek elérhetősége inspirál az elkövetésre, pedofil irányultság nélkül, és akik valójában az elkövetők nagyobb hányadát teszik ki – semmit sem mondanak. Mégis számos olyan aspektusra képesek rávilágítani, melyeket a tudományos megfigyelésekből már ismerünk, azonban a magyarázatok korábban inkább elméleti jellegűnek bizonyultak. Ilyen például az, hogy mi különbözteti meg egymástól azokat a pedofil személyeket, akik bűncselekményt követnek el azoktól, akik nem. Schuler és mtsai (2022) vizsgálatukban szignifikáns különbséget találtak a két populáció között az agy kognitív empátiáért felelős működésében, és eredményeik alapján felhívják a figyelmet a kognitív empátia megelőzésben betöltött szerepére.

Kognitív megközelítések

Mint korábban utaltunk rá, a szexuális abúzus elkövetésében szerepet játszanak a kognitív torzítások, melyek a bűncselekmény relativizálását, valamint a viselkedés legitimizálását eredményezik. Ha nincs jelen olyan mentális kórkép, mely kizárja a következmények felismerését, vagy nem antiszociális személyiségzavar van a háttérben, ami miatt egy elkövető az örömszerzés okán érdektelen az áldozatra gyakorolt hatásával szemben, vagy pont a szenvedésük váltja ki az örömet, akkor a szexuális bűnelkövetőknek szükségük van olyan önattribúciós magyarázatra, mellyel saját maguknak és akár másoknak is megmagyarázzák tettüket. Ó Ciardha és Ward (2012) megközelítése szerint a szexuális bűnelkövetők kognitív torzításainak célja a deviáns szexuális cselekmény és a társadalmilag elfogadott és/vagy a belső normáiknak megfelelő viselkedés közti kognitív

disszonancia csökkentése. Ennek fontos következménye, hogy a szexuális bűnelkövetők tisztában vannak tettük erkölcsi megítélésével, mégis képesek magunknak olyan magyarázatot kreálni, amivel ezt háttérbe szoríthatják vagy figyelmen kívül hagyhatják. Mindezt bonyolítja, hogy maga a társadalom sem mentes olyan alapvetően áldozathibáztatáshoz köthető erőszakmitoszoktól, melyek a szexuális bűncselekmények elkövetését támogatják (Somogyvári, 2024). Ilyen például az a közvélekedés, hogy ha egy fiatal nő miniszoknyában megy el mulatozni, akkor hibáztathatóvá válik, ha valaki nem kívánt módon közeledik hozzá.

Ward és Keenan (1999) a gyermekek szexuális abúzusához kapcsolódó kognitív torzításokat öt csoportba osztotta, mely felosztást a későbbi kutatások alapként kezelnek. Ezek nagyon leegyszerűsítve a következők:

- 1) A gyermekek mint szexuális tárgyak – mely a gyermekek szexuális kíváncsiságára és a szexualitásban való részvételükre épül.
- 2) Feljogosítottság – mely az abuzáló felsőbbrendűségére és fontosságára irányul, és így a gyermeket nem tekinti valódi áldozatnak.
- 3) Veszélyes világ – melyben a gyermekek az egyedüli bizalomra méltó és ártatlan személyek, így a gonosz világban csak ők érdemlik meg az érdeklődést.
- 4) Kontrollálhatatlanság – mely miatt mások vagy külső hatások (például szerhasználat) tehetnek a szexuális abúzusról.
- 5) A kár jellege – mely más súlyosabb bűncselekményekhez képest vagy a gyermekekre gyakorolt hatás révén kicsinyíti a tett súlyát.

Eberhaut és munkatársai (2022) szerint a szexuális bűnelkövetők kognitív torzításai sokkal jellemzőbbek azokra, akiknek van pedofil zavar diagnózisuk, mint azokra, akiknek nincs. Vizsgálatuk, ahogyan a legtöbb kognitív torzításokat vizsgáló kutatás vizsgálati személyei szexuális bűnelkövetők, akiknek bűncselekménye már ismert az igazságszolgáltatás előtt. Bár számos kérdőív készült a szexuális abúzus mögött meghúzódó kognitív torzítások azonosítására és jelenlétük igazolására, a legtöbb kérdőív olyan állításokkal operál, melyek tartalmának társadalmi elutasítása könnyen belátható. Ilyen állítások például, hogy a „*Gyermekkel való szexuális kapcsolat jó lehetőség arra, hogy egy felnőtt a gyermeknek megtanítsa a szexualitást.*” vagy „*A gyermekek azért nem beszélnek a szüleikkel való szexuális együttlétről, mert valójában élvezik azt, és szeretnék, ha az folytatódna.*” (például Steel et al., 2020). Egy elkövető ugyan magyarázhatja ezekkel a napvilágra került tettet, azonban azok, akik (még) nem követtek el bűncselekményt, kisebb valószínűséggel vallanak be, hogy ilyen nézeteket vallanak, éppen ezért az alkalmasságvizsgálat során ezeknek a kérdőíveknek a hasznosíthatósága igen csekély.

Kötődéselméletek

Ward és munkatársai (1995) a serdülőkor megoldatlan leválási krízisével és a kortárs kapcsolatokban való sikertelenséget eredményező bizonytalan kötődési stílussal magyarázzák a szexuális bűncselekmények elkövetését. Elméletük inkább alkalmazott jellegű, semmint teoretikus, elsődleges céljuk ezzel leginkább a szexuális bűnelkövetők körében azonosított intimitási és alkalmazkodási zavarok kezelése, mégis jelen tanulmány szempontjából releváns megközelítést kínál. A bizonytalan kötődés három típusát különböztetik meg, melyek az elkövető saját és másokról alkotott képéhez való viszonyulásán alapul. Somogyvári (2024) összefoglalója alapján a három típus jellemzői a következők:

- A „*szorongó-ambivalens típus*” énképe negatív, másokról viszont pozitív képet fest. Vonzó számára az intimitás, ugyanakkor fél is kapcsolódni, ezért olyan partnert keres, aki felnéz rá, és aki felett kontrollt gyakorolhat. Leginkább ismerős vagy saját gyermek lesz az áldozata. Az ilyen típusú elkövetők gyakran szerelmi viszonyként írják le a kapcsolatukat. Bűncselekményükben az erőszaknak általában nincs szerepe, inkább manipuláció jellemzi őket.
- A „*félelemteni-elkerülő típus*” önmagát és másokat is negatív színben látja. Az elutasítástól való félelme miatt kerüli az intim kapcsolatokat, szociális készségei alacsony színvonalúak. A szexualitást a másokkal való kapcsolat eszközének tekinti, ami egyben személytelenné is teszi azt. Ebből következően az ilyen típusú elkövetőknek bárki lehet az áldozatuk, nemtől és kortól függetlenül, még akkor is, ha az egyes elkövetőknek lehetnek preferenciái. Exhibicionista, voyeurista és gyermekmoleesztáló bűncselekmények elkövetésére hajlamosak.
- Az „*elutasító-elkerülő típus*” énképe pozitív, másokat azonban negatív színben lát. Kapcsolati problémáiért másokat hibáztat, ezért kötődni nem akar. Függetlensége megőrzése érdekében kapcsolatai személytelenek és ellenséges viszonyulás jellemzi azokat. Az ilyen típusúak elkövetőként agresszív, gyakran szadisztikusak.

Implikációk

A fentiekben bemutatott elméleti irányok nem fedik le a szexuális bűncselekmények oksági magyarázó elméleteit. Kiválasztásuk önkényes jellegét a vizsgálhatóságuk adta, mivel a gyermekvédelmi dolgozók pszichológiai alkalmasságvizsgálatának módszertani kidolgozása során kerestük azokat a lehetőségeket, melyek kimondottan a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények megelőzését segíthetik. Abel és munkatársai (2018) kidolgoztak egy, a gyermekvédelmi

dolgozók körében alkalmazható vizsgálati módszert, mellyel reményeik szerint megelőzhetőek a szexuális bűncselekmények. A módszert ugyanakkor titkosították, így publikációjukban csak az eredményeket közlik. Eljárásuk három részből áll, mely a gyermekekre nézve magas kockázatot jelentő személyek elkülönítésére szolgál. Ezek a következők:

- a) egy klasszifikációs modell, mely elkülöníti az eltitkolt szexuális bűnelkövetőket azoktól, akik nem követtek el bűncselekményt;
- b) egy kérdőív, melyben a jelentkezők saját szexuális abúzusukról számolhatnak be;
- c) egy megismerési szakasz, melyben a jelentkezők kockázati szintjét mérik fel az erőszakos szexuális határsértésekkel kapcsolatban.

Bár az eredmények kecsegtetőek, a módszerük mégsem terjedt el széles körben, mivel több kritika is megfogalmazódott azzal szemben, és az eredményeket másoknak nem sikerült megnyugtatóan igazolni.

Ahogy korábban is utaltunk rá, és a fentiekből is kitűnik, Abel és munkatársai (2018) titkos módszerén kívül a legtöbb elmélet és kutatási tapasztalat a már megvalósult szexuális bűncselekmények elkövetőire irányul, így prediktív hasznuk korlátozott. Mégis fontos ismerni ezeket a gyermekvédelmi alkalmasságvizsgálat során, mivel – ha nem is specifikusan – bizonyos személyiségvonások vizsgálatára ráirányítják a figyelmet. Az empátiás készség, a megfelelő gondolkodásmód és a biztonságos kötődés olyan konstruktumok, melyek alapvetőek a gyermekvédelmi munka során, és amelyek hiánya más típusú gyermekbántalmazás megjelenéséhez is vezethet. Összességében tehát elmondható, hogy bár nem rendelkezünk olyan vizsgálati eszközzel, mellyel a potenciális szexuális bűnelkövetők kiszűrhetőek, de olyanokkal igen, amik bizonyos személyiségjellemzők mentén csökkenthetik a szexuális abúzus bekövetkezésének esélyeit. Mindezek mellett számolnunk kell azzal is, hogy a kutatások és elemzések a már szexuális bűnelkövetőkön túl csak azokra irányulnak, akik vagy diagnosztizálhatóak pedofil zavarral, vagy a gyermekek iránti szexuális vonzalmuk valamilyen módon feltárható lenne, ha létezne erre megfelelő eszköz. Arról azonban nem esik szó, hogy mi van azokkal a bűncselekményekkel, melyek háttérben ezek nincsenek jelen, pusztán egy vagy több gyermek elérhetősége szolgáltatja az alkalmat a szexuális bűncselekmény elkövetéséhez, melynek háttérben inkább valamilyen maladaptív stresszmenedzsment áll.

A fentiekén túl a pszichodiagnosztikai módszerek egyik sajátossága, hogy a jó benyomáskeltésre, társadalmi normáknak való megfelelési vágyra kevésbé érzékenyek, ami egy ennyire előítéletekkel és indulatokkal terhelt témában még inkább megnehezíti a vizsgálódást.

Egyéb, nem pszichológiai szűrés

Mivel jelenleg pusztán pszichodiagnosztikai eszközökkel nem lehet kiszűrni a későbbi szexuális bűnelkövetőket, de világszerte sürgető az igény a gyermekvédelmi dolgozók szűrésére, több szerző és módszertani ajánlás (például *Safe Kids Thrive*, é. n.; Zimlich et al., 1985; Abel et al., 2018) is felhívja a figyelmet arra, hogy a jelentkezők kriminális előélete fontos információkkal szolgálhat egy későbbi szexuális bűncselekmény megelőzéséhez. A szerzők az Amerikai Egyesült Államokban természetesen nagyobb súllyal kezelik ezt a kérdést az államok közti migráció lehetősége miatt, de az Európai Unióban való szabad mozgás okán a nemzetközi jelleg miatt nálunk is felvethet kérdéseket az előélet vizsgálata. A hazai rendszerben ezt a Nemzeti Védelmi Szolgálat hivatott vizsgálni, azonban hosszabb távon megfontolás tárgya lehet, hogy az esetleges, már elévült, így a foglalkoztatást nem kizáró bűnügyi előélet megismerése a pszichológiai alkalmasságvizsgálatnak is része legyen, mivel az a jövőbeli várható viselkedésre vonatkozóan is tartalmazhat pszichológiai értelemben értékes információt.

A megelőzés szerepe a szexuális bűncselekmények kapcsán

A gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011. december 13-i 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv olyan intézkedéseket határoz meg a tagállamok számára, melyeknek a gyermekek védelme mellett célja a gyermekek iránt szexuális vonzalmat tápláló személyek segítése a bűncselekmény elkövetésének megelőzése érdekében, valamint a már bűnelkövetővé váltak esetében a bűnismétlés megelőzése. A büntetés-végrehajtás keretein belül működnek ilyen programok (Somogyi, 2023; Somogyvári, 2024), melyek végrehajtását jelentősen megkönnyíti a populáció elérhetősége. A megelőzési célú tevékenység azonban sokkal nehezebb, mivel az ilyen késztetésekkel rendelkezők az erős szégyenérzet miatt nehezen kérnek segítséget. Elszigetelten, egy-egy esetben ismert, hogy pszichoterápiás segítséget kérnek, azonban a helyzetet tovább bonyolítja, hogy sokszor maguk a terapeuták is előítéletesek, nem vállalják ezeknek a személyeknek a kezelését, és mindemellett szakmailag sem felkészültek erre, pont a tapasztalatlanság révén.

Fontos megjegyezni ugyanakkor azt is, hogy maguk a szexuális bűnelkövetők úgy gondolják, hogy a megelőzésben kulcsfontosságú lenne a gyermekek szélesebb körű tájékoztatása. Szerintük a gyermekek és a szülők kevés információval

rendelkeznek arról, hogy mely esetekben kellene a gyermekvédelemben dolgozóknak vagy a hatóságoknak jelzést tenni arról, ha egy felnőtt nem megfelelően közeledik egy gyermekhez. Külföldön már óvodáskortól rajzos felvilágosító anyagokat helyeznek el olyan helyeken, ahol gyermekek is megfordulnak, és az interneten is számos felvilágosító kisfilm elérhető, míg magyarul ezeknek a száma igen csekély.

Az Amerikai Egyesült Államokban, 1984-ben készült átfogó vizsgálat – melynek célja a gyermekek nappali ellátásában a szexuális bűncselekmények megelőzése volt – eredményeit ismertető dokumentum (Zimlich et al., 1985) már 40 éve megfogalmazta azokat az alapvető kérdéseket, melyekkel azóta is foglalkozunk. Legfőbb megállapítása, hogy a potenciális szexuális bűnelkövetők szűrésére nem áll rendelkezésre megfelelő mérőeszköz, így a leghasznosabb, amit tehetünk, ha szigorú alkalmasságvizsgálatnak vetjük alá a jelentkezőket, melyben szerepet kapnak a korábbi bűnügyi előélet adatai is, ahogy arra fentebb már utaltunk. Ugyanakkor a dokumentum arra is kitér, hogy a legnagyobb megelőzési lehetőség a gyermekek, tanárok, nevelők, rendőrök és szülők, azaz minden szereplő oktatásában rejlik, mivel a jelek felismerése megakadályozhatja a bűncselekmények elkövetését, annak eszkalálódását, vagy ha már bekövetkezett, akkor javíthatja a kárenyhítés lehetőségét. Mindemellett arra is felhívja a figyelmet, hogy a gyermekek védelme érdekében szükséges valamilyen segítséget nyújtani azoknak, akik nem váltak még bűnelkövetővé, de küzdenek a gyermekek iránti szexuális vágyaikkal, ami összhangban áll a fentebb hivatkozott irányelvvel.

Összefoglalás

A gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények elkövetői heterogén populációt alkotnak. Kutatásokat elérhetőségük miatt velük lehet végezni, azonban így számolni kell azzal, hogy szinte minden, amit a gyermekek iránti szexuális vágyról tudunk, az abuzív viselkedés valamely formájának megjelenéséhez kötött. Nem tudjuk, hogy azoknak, akik nem válnak bűnelkövetővé, milyen jellemzőik, stratégiáik vannak erre a távolságtartásra.

A leírtakból kitűnik az is, hogy a szexuális bűnelkövetők számos jellemzője ismert, azonban azok megjelenése nem feltétlenül jelent szexuális deviáns magatartást is. Például a legtöbb személyiségzavarral diagnosztizálható személy sosem válik szexuális ragadozóvá, és a gyermekkori traumák is vezethetnek proszociális magatartásformákhoz vagy akár szakmaválasztáshoz. Segítő foglalkozásúak körében elég gyakori, hogy gyermekkorukban sokféle ártalomnak

voltak kitéve, traumatikus élményeik voltak, melyek aztán hatással voltak a későbbiekben a munkaválasztásukra (Bryce et al., 2021).

Figyelembe véve mindezeket és azt, hogy jelenleg nem ismert olyan mérőeszköz, mely alkalmas lenne a gyermekek iránti szexuális érdeklődés megbízható szűrésére, a gyermekvédelemben dolgozók pszichológiai alkalmasságvizsgálatakor olyan kérdőívek és módszerek választása indokolt, melyek lefedik a szexuális bűncselekmények elkövetőinek jellemzőit, bár ilyenfajta predikciós értékkel nem bírnak. Ahhoz, hogy valaki ténylegesen bűnelkövetővé váljon, számos tényező együttes megjelenése szükséges, melyek túlmutatnak a személyiségjegyeken, és az alkalmasságvizsgálat adta kereteken. A bűnelkövetőkkel folytatott kutatások szükségképpen retrospektívek, így az, hogy egy adott személy a bűnelkövetés pillanatában miért dönt emellett, hogy elkövető lesz, nem vizsgálható, csak következtetni lehet rá. Utólag azonban nagy szerepet kap a lebukás miatti szégyenérzet (kiváltképp a szexuális bűnelkövetők esetében), valamint a társadalmi megbélyegzettségtől való félelem, mely átítatja a bűncselekmény elkövetésének magyarázatát.

Fontos, hogy szót ejtsünk arról is, hogy míg a gyermekvédelemben dolgozók többsége nő, addig a szexuális bűncselekmények elkövetői jellemzően férfiak. A női szexuális bűnelkövetőkről részletesebben írt Drexler és Somogyvári (2015a; 2015b). Tanulmányaikban bemutatják a női szexuális bűnelkövetőkkel kapcsolatos elméleteket, és elemzik a hazai büntetés-végrehajtási adatokat, de kitérnek a női bűnelkövetőkkel kapcsolatos általános kutatásokra is. Ebből kiderül, hogy a nők által elkövetett bűncselekmények hátterében leginkább a kapcsolatok védelme és az érzelmi motiváció állnak, sértettjeik pedig családjuk, gyermekeik, férjük, hozzátartozóik köréből kerülnek ki. Szexuális bűncselekményt ritkán követnek el, azokban is inkább társtettesként, bűnsegédként jelennek meg, önálló tettesként nagyon ritkán. Így tehát az alkalmasságvizsgálatnak kizárólag a pedofiliára való koncentrációja még teoretikusan is, bár érzelmileg érthető, de összességében túl nagy befektetés lenne a remélhető haszonhoz képest, főleg, ha figyelembe vesszük, hogy a gyermekbántalmazásnak számos más, vélhetően gyakrabban előforduló változata is van, melyeket hasonlóan kiemelten érdemes minimalizálni a gyermekvédelmi rendszerben.

Összességében tehát elmondható, hogy a gyermekvédelmi alkalmasságvizsgálatok aspektusából a fókuszunk a szexuális bűnelkövetők jellemzőire érdemes koncentrálni azzal, hogy ezek a jellemzők önmagukban nem prediktív értékűek a szexuális bűncselekmények elkövetése szempontjából, már csak azért sem, mert a gyermekbántalmazás más formáihoz is vezethetnek.

Végezetül fontos megjegyezni, hogy a kutatási eredmények ismeretében a gyermekvédelmi dolgozók pszichológiai alkalmasságvizsgálata ugyan lehet egy

fontos állomása a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények megelőzésének, azonban önmagában nem lesz képes ezt az elvárást teljesíteni. A megelőzés hatékonyságának növeléséhez szükség van más szereplőkre is, mely makroszinten szakpolitikai döntéseket és társadalmi érzékenységet kíván, mikroszinten pedig az oktatási és kezelési lehetőségek megteremtését, bővítését igényli.

Felhasznált irodalom

- Abel, G. G., Jordan, A., Harlow, N., & Hsu, Y.-S. (2018). Preventing child sexual abuse: Screening for hidden child molesters seeking jobs in organizations that care for children. *Sexual Abuse, 31*(6), 662–683. <https://doi.org/10.1177/1079063218793634>
- Bach, M. H., & Demuth, C. (2018). Therapists' experiences in their work with sex offenders and people with pedophilia: A literature review. *Europe's Journal of Psychology, 14*(2), 498–514. <https://doi.org/10.5964/ejop.v14i2.1493>
- Bryce, I., Pye, D., Beccaria, G., McIlveen, P., & Du Preez, J. (2021). A systematic literature review of the career choice of helping professionals who have experienced cumulative harm as a result of adverse childhood experiences. *Trauma, Violence, & Abuse, 24*(1), 72–85. <https://doi.org/10.1177/15248380211016016>
- Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health. (2011). *Phallometric assessment of sex offenders: A review of the clinical evidence and guideline*. https://www.cda-amc.ca/sites/default/files/pdf/htis/sept-2011/RC0297_Phallometry_final.pdf
- de Jong, I. M., Kupper, F., de Ruiter, C., & Broerse, J. (2017). A paedophile scan to prevent child sexual abuse in child care? A thought experiment to problematize the notion of alignment in responsible research and innovation. *Life Sciences, Society and Policy, 13*(1), 1–25. <https://doi.org/10.1186/s40504-017-0049-7>
- Drexler B., & Somogyvári M. (2015a). Női szexuális bűnelkövetők I. *Börtönügyi Szemle, 34*(3), 28–41.
- Drexler B., & Somogyvári M. (2015b). Női szexuális bűnelkövetők II. *Börtönügyi Szemle, 34*(4), 1–20.
- Eberhaut, S., Schmidt, A. F., Banse, R., & Eher, R. (2022). Child abuse myths are pedophilic myths: Cognitive distortions are stronger in individuals convicted of sexual offenses diagnosed with pedophilia compared to those without such diagnosis. *Deviant Behavior*. Routledge. <https://doi.org/10.1080/01639625.2022.2132548>
- Gannon, T. A. (2021). A compositional explanatory theory of pedophilia. *Aggression and Violent Behavior, 61*, 101662. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2021.101662>
- Helmus, L. M., Lee, S. C., & Phenix, A. (2021). *Static-99R & Static-2002R evaluators' workbook*. <https://saarna.org/static-99/>
- Hubbard, M. (2014). Sex offender therapy: A battle on multiple fronts. *Counseling Today*. <https://ctarchive.counseling.org/2014/03/sex-offender-therapy-a-battle-on-multiple-fronts/>

- Joyal, C. C. (2023). The neuroanatomical bases of pedophilia and the importance of distinguishing genuine vs. acquired types: A systematic review. *Sexual Offending: Theory, Research, and Prevention*, 18, Article e6989. <https://doi.org/10.5964/sotrap.6989>
- Levenson, J. S., Willis, G. M., & Prescott, D. S. (2014). Adverse childhood experiences in the lives of male sex offenders: Implications for trauma-informed care. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 28(4), 1–20. <https://doi.org/10.1177/1079063214535819>
- Merdian, H. L., Moghaddam, N., Boer, D. P., Wilson, N., Thakker, J., Curtis, C., & Dawson, D. (2016). Fantasy-driven versus contact-driven users of child sexual exploitation material: Offender classification and implications for their risk assessment. *Sexual Abuse*, 30(3), 230–253. <https://doi.org/10.1177/1079063216641109>
- Ó Ciardha, C., & Ward, T. (2012). Theories of cognitive distortions in sexual offending: What the current research tells us. *Trauma, Violence, & Abuse*, 14(1), 5–21. <https://doi.org/10.1177/1524838012467856>
- Poepl, T. B., Nitschke, J., Santtila, P., Schecklmann, M., Langguth, B., Greenlee, M. W., Osterheider, M., & Mokros, A. (2013). Association between brain structure and phenotypic characteristics in pedophilia. *Journal of Psychiatric Research*, 47(5), 678–685. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2013.01.003>
- Safe Kids Thrive. (é. n.). Section 2: Screening and background checks for selecting employees and volunteers. <https://safekidsthive.org/the-report/key-sections/section-2-screening-and-background-checks-for-selecting-employees-and-volunteers/>
- Schuler, M., Mohnke, S., Amelung, T., Beier, K. M., Walter, M., Ponseti, J., Schiffer, B., Kruger, T. H. C., & Walter, H. (2022). Neural processing associated with cognitive empathy in pedophilia and child sexual offending. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 17(8), 712–722. <https://doi.org/10.1093/scan/nsab133>
- Somogyi Zs. B. (2023). Szexuális bűnelkövetők terápiájának dilemmái a büntetés-végrehajtásban. *Pszichoterápia*, 32(3), 191–200.
- Somogyvári M. (2021). Sex offender characteristics: Analysis based on a sample of Hungarian prisoners. *Journal of Humanities and Social Sciences Studies*, 3(3), 41–54. <https://doi.org/10.32996/jhsss.2021.3.3.6>
- Somogyvári M. (2024). *Szexuális bűnelkövetők – Tipológiai, elemzés, kezelés jelentősége és lehetősége a büntetés-végrehajtási intézeteken belül*. Doktori (PhD) értekezés, Budapest.
- Steel, C. M. S., Newman, E., O'Rourke, S., & Quayle, E. (2020). A systematic review of cognitive distortions in online child sexual exploitation material offenders. *Aggression and Violent Behavior*, 51, 101375. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101375>
- Ward, T., & Casey, A. (2010). Extending the mind into the world: A new theory of cognitive distortions in sex offenders. *Aggression and Violent Behavior*, 15(1), 49–58. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2009.08.002>
- Ward, T., & Keenan, T. (1999). Child molesters' implicit theories. *Journal of Interpersonal Violence*, 14(8), 821–838. <https://doi.org/10.1177/088626099014008003>

- Ward, T., Hudson, S. M., Marshall, W. L., & Siegert, R. (1995). Attachment style and intimacy deficits in sexual offenders: A theoretical framework. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 7(4), 317–335. <https://doi.org/10.1007/bf02256835>
- Zimlich, N., Kidwell, K., Admire, K., & Czajka, L. (1985). *Preventing sexual abuse in day care programs*. National Program Inspection, Office of Inspector General, Department of Health and Human Services, Region X. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED260836.pdf>

Alkalmazott jogszabályok

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Somogyi Zs. B. (2025). Gyermekvédelem, pedofília és szexuális bűncselekmények. *Belügyi Szemle*, 74(3), 663–682. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2026.v74.i3.pp663-682>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Somogyi Zsófia Borbála, aki a zsafia.somogyi@bm.gov.hu e-mail címen érhető el.